



اقوال ۷۳ عالم

اسلامی

[Ketabton.com](http://Ketabton.com)

محمدی

۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

## معرفی کتاب

نام کتاب: اقوال ۷۳ عالم اسلامی

ترتیب کننده: محمدی

انتشارات:

سال چاپ:

نوبت چاپ:

## فهرست مطالب

صفحات	عناوين
١	عمر فاروق رضی اللہ عنہ
١	عثمان رضی اللہ عنہ
١	علی رضی اللہ عنہ
١	ابن مسعود رضی اللہ عنہ
١	عمران بن حصین رضی اللہ عنہ
٢	عبداللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ
٢	عبداللہ بن رواحہ رضی اللہ عنہ
٢	زین العابدین رضی اللہ عنہ
٢	سلمان فارسی رضی اللہ عنہ
٣	ام المؤمنون عایشہ رضی اللہ عنہ
٣	یونس بن عبید رحمہ اللہ
٣	عون بن عبداللہ رحمہ اللہ
٣	امام علامہ ابن عثیمین رحمہ اللہ
٤	یکی از سلف
٤	ابن قیم رحمہ اللہ
٦	سفیان بن عیینہ رحمہ اللہ
٦	شیخ الاسلام ابن تیمیہ رحمہ اللہ
٧	عبداللہ بن عون رحمہ اللہ
٧	عبداللہ بن مبارک رحمہ اللہ
٩	حافظ ابن رجب رحمہ اللہ
١٠	امام احمد بن حنبل رحمہ اللہ

- ١٠ ..... أبو حازم رحمه الله
- ١٠ ..... أويس قرني رحمه الله
- ١٠ ..... امام مالك بن دينار رحمه الله
- ١١ ..... محمد بن كعب رحمه الله
- ١١ ..... أبو سليمان داراني رحمه الله
- ١٢ ..... بلال بن سعد رحمه الله
- ١٢ ..... سفيان ثوري رحمه الله
- ١٣ ..... ابن حزم رحمه الله
- ١٣ ..... علامه ابن جبرين رحمه الله
- ١٣ ..... سفيان بن عيينه رحمه الله
- ١٣ ..... حافظ ابن حجر رحمه الله
- ١٣ ..... يحيى بن معاذ رحمه الله
- ١٣ ..... محمد بن واسع رحمه الله
- ١٤ ..... علامه عبدالرحمن السعدي رحمه الله
- ١٤ ..... امام اوزاعي رحمه الله
- ١٤ ..... ابن جوزي رحمه الله
- ١٤ ..... جعفر بن حسين به سفيان ثوري رحمه الله
- ١٤ ..... فضيل بن عياض رحمه الله
- ١٥ ..... يوسف بن اسباط رحمه الله
- ١٥ ..... امام عز بن عبدالسلام رحمه الله
- ١٦ ..... امام سلمة بن دينار رحمه الله
- ١٦ ..... علامه ابن عبدالبر رحمه الله
- ١٦ ..... علامه ابن قدامه رحمه الله
- ١٦ ..... مولانا اشرف على تهانوي رحمه الله

- قاضي عياض رحمه الله..... ١٧
- سعید بن جبیر رحمه الله..... ١٧
- امام ابوليث سمرقندی رحمه الله..... ١٨
- علامه سعدی رحمه الله..... ١٨
- امام غزالی رحمه الله..... ١٨
- ثابت بن قره رحمه الله..... ١٩
- خالد بن معدان رحمه الله..... ١٩
- امام أبو حنیفه رحمه الله..... ١٩
- بشر حافی رحمه الله..... ١٩
- بشر بن منصور رحمه الله..... ١٩
- یحیی بن معاذ رحمه الله..... ٢٠
- ابن جزى رحمه الله..... ٢٠
- جعفر بن حسین به سفیان ثوری رحمه الله..... ٢٠
- یحیی بن کثیر رحمه الله..... ٢٠
- ابراهیم بن ادهم رحمه الله..... ٢٠
- امام سخاوی رحمه الله..... ٢١
- أبو جعفر الباقر رحمه الله..... ٢١
- احنف رحمه الله..... ٢١
- مسروق رحمه الله..... ٢١
- ایوب سختیانی رحمه الله..... ٢١
- علامه سلیمان آل شیخ..... ٢٢
- حافظ ابن کثیر رحمه الله..... ٢٢
- عمرو بن قیس رحمه الله..... ٢٢
- اسحاق ابن عیسی رحمه الله..... ٢٢

- ٢٢ ..... عمر بن عبدالعزيز رحمه الله
- ٢٢ ..... امام ابن بطال مالكي رحمه الله
- ٢٣ ..... شيخ محمد بن صالح العثيمين رحمه الله

### عمر فاروق رضی الله عنه

زلزله در زمین از کثرت زنا و قحط سالی از ظلم حکام پدید می آید، از مجالس علما باز نمانید زیرا الله تعالی مقامی بالاتر از مقام علما نیافریده است. بیش تر دست بچه های کوچک را می گرفت و می فرمود برای من دعای خیر بکنید زیرا شما هنوز مرتکب گناهی نشده اید. سه چیز محبت تو را در دل برادرت استوار خواهد کرد پیش قدمی در سلام به هنگام ملاقات، خواندن مردم به اسمی که مورد پسندش باشد، گشاده نمودن جا برای او در جلسه.

إزالة الخفاء

### عثمان رضی الله عنه

علامت متقی آن است همه ی مردم را رستگار شمرده و خود را هلاک پندارد، قبر باعث راحت کسانی است که دنیا برایشان زندان است و اگر دل هایتان پاک باشند هرگز از تلاوت قرآن و استماع آن سیر نخواهی شد.

إزالة الخفاء

### علی رضی الله عنه

در شگفتم از کسی که به هلاکت می افتد در حالیکه رستگاری و نجات با اوست! گفته شد آن چیست؟ فرمودند استغفار.

عیون الاخبار (۱/۲۸۲)

### ابن مسعود رضی الله عنه

به آنچه الله متعال قسمت تو کرده است راضی باش، از بی نیاز ترین مردم می شوی.

سیر أعلام النبلاء (۱/۴۹۷)

### عمران بن حصین رضی الله عنه

بنده با سه چیز به همه ی خواستنی های دنیا و آخرت دست می یابد صبر به هنگام بلا و خشنودی در برابر قضا و دعا به هنگام رفاه.



[کتاب الزهد ابی داود / ۳۹۲]

### عبداللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ

تا هنگامی که در نمازی در حال کوبیدن در پادشاهی و آنکه در پادشاه را بکوبد در را برایش خواهند گشود.

حلیۃ الأولیاء

### عبداللہ بن رواحہ رضی اللہ عنہ

عبداللہ بن رواحہ گریه می کرد که همسرش نیز با او شروع به گریستن کرد!

عبداللہ به او گفت چه چیزی تو را به گریه انداخته است؟

همسرش گفت به خاطر این که تو گریه کردی من نیز گریستم!

عبداللہ گفت می دانم وارد جهنم می شوم اما نمی دانم که آیا از آن رهایی می یابم یا نه؟

سیر اعلام النبلاء

### زین العابدین رضی اللہ عنہ

به علی بن حسین، زین العابدین رضی اللہ عنہ گفتند چرا وقتی به مسافرت می روی نسب خود را از همراهانت پنهان می سازی؟

گفت می ترسم به خاطر [نسبتم با] رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم چیزی به من بدهند که مانند آن را نتوانم عطا کنم.

ربیع الابرار

### سلمان فارسی رضی اللہ عنہ

علمی که گفته نمی شود مانند گنجی است که خرج نمی شود.

عیون الأخبار ۲ / ۵۲۵

اگر در خلوت گناهی مرتکب شدی در خلوت یک نیکی انجام بده و اگر در عیان مرتکب گناهی شدی در عیان یک نیکی انجام بده تا که این در برابر آن باشد.

جامع العلوم والحکم

### ام المؤمنون عایشه رضی اللہ عنہ

خوشا بحال کسی که در صحیفه اعمال او استغفار زیادی ثبت شده باشد.

جامع العلوم والحکم/ص: ۴۱۵

### یونس بن عبید رحمه اللہ

دو خصلت بنده است که اگر به صلاح آید دیگر خصلت هایش نیز درست می شود نمازش و زبانش.

حلیة الأولیاء ۲ / ۲۹۸

### عون بن عبداللہ رحمه اللہ

از ام درداء رضی اللہ عنہا پرسیدم، کدام عبادت ابی درداء بیشتر بود؟

گفت اندیشه و عبرت گرفتن.

تاریخ الإسلام: ۲ / ۲۱۸

### امام علامه ابن عثیمین رحمه اللہ

هر کس از زنان نفرت داشته باشد و به بدی با آنها رفتار کند پس به اهل جاهلیت شباهت دارد.

فتاوی نور علی الدرب (۳۱۴)

هر چقدر هم از داکتران بخواهی که آنچه در قلبت هست را درمان کنند باز هیچ وقت چیزی مثل قرآن نخواهی یافت.

شرح الکافیة الشافیة ۱/۱۹۸

## یکی از سلف

طاعت پروردگار فورمول پیچیده‌ای نیست هر کس الله تعالی را بشناسد او را دوست خواهد داشت و هر که دوستش بدارد اطاعتش می‌کند.

شرح صحیح بخاری ابن رجب ۸۳/۱

## ابن قییم رحمه الله

یکی از نشانه های نرمی دل مومن این است که برای لغزش برادرش به درد آید انگار خود او دچار لغزش شده و از اشتباه او شادمان نشود.

مفتاح دارالسعادة؛ ج ۱ ص ۱۴۰

شخص راسخ در علوم اگر به اندازه امواج دریا هم شک و شبهه بر او وارد شود باز هم یقینش از بین نمی رود و شکی در او راه پیدا نمی‌کند.

مدارج السالکین ۴۳۶/۱

درود فرستادن بر پیامبر صلی الله علیه وسلم ادای کمترین حق اوست.

جلاء الأفهام (ص ۴۵۳)

اخلاص آن است، که در برابر کردار خود جز الله تعالی کسی را گواهی قرار ندهی، و پاداش از غیر او نپنداری.

مدارج السالکین (۲۱۲۹)

مومن از لغزش و اشتباه برادرش به درد می آید گویا خود او دچار لغزش شده و از اشتباه او شاد نمی شود.

مدارج السالکین ۴۳۶/۱

بسیار از شیخ الاسلام ابن تیمیه می شنیدم که می گفت: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ﴾ ریا را دور می کند و ﴿إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ تکبر را.

مدارج السالکین ۵۴/۱

حفاظت چشم‌ها (از نگاه کردن به نامحرم) باعث می‌شود قلب آدمی با الله متعال انس و الفت گیرد.

### ده‌گانه‌های ابن‌قیم ۲۷

از واجب‌ترین واجب‌ها، توبه کردن پس از گناه است.

### (الفوائد - ص ۱۶)

هر مصیبتی جز مصیبت دین آسان و بلکه در حقیقت نعمت است و مصیبت حقیقی، مصیبتی است که در دین رخ دهد.

### مدارج السالکین ۳۲۲/۲

ابن‌قیم رحمه الله درباره‌ی کسی که پروردگارش را بشناسد ولی از او روی بگرداند، می‌گوید «شادی‌هایش به او پشت می‌کنند و می‌روند و درد‌ها و غم‌ها و حسرت‌ها به وی رو می‌آورند او قبری است که بر روی زمین راه می‌رود!

### طریق‌الهجرتین

یکی از نشانه‌های شقاوت و بدبختی فراموشی عیب‌های خود و مشغول شدن به عیوب مردم است.

### مفتاح دار السعادة (۲۹۷/۱)

برای سربلندی ات همین کافی است که بنده‌ی الله هستی، و برای افتخار همین برایت کافی است که او پروردگار توست.

### الفوائد ۵۰

هیچ گناه کوچکی را حقیر مپندار زیرا که از تارهای ضعیف چنان طناب‌های محکمی بافته می‌شود که کشتی‌ها را به خود می‌کشانند.

### بدائع الفوائد

بنده آنقدر مرتکب گناهان می‌شود تا جایی که گناه در نظرش کوچک و ناچیز می‌گردد و این یکی از نشانه های هلاکت است.

### الداء والدواء

بسیاری از مردم هستند که بدور از فاحشه و ظلم هستند اما زبانشان به آبروی زندگان و مردگان جاری هست و به آنچه که می‌گویند بی‌پروا است!!

### ألداء والدواء

خوشحال کسی که پرداختن به عیبش وی را از عیوب مردم غافل کرده و وی بر آنکسی که عیب خود را فراموش کرده و به عیوب مردم پرداخته اولی نشانه سعادت است و دومی نشانه شقاوت.

### طریق الیهجرتین و باب السعادتین ۱۷۲/۱

#### سفیان بن عیینہ رحمہ اللہ

عافل آن نیست که صرفاً خوب و بد را بداند؛ عافل کسی است که هرگاه خوبی را دید از آن پیروی کند و هرگاه بدی را دید از آن دوری گزیند. چیزی ارزش دارد که ماندگار باشد. همه‌ی لذت‌ها فنا می‌شود جز این لذت ماندگار.

### شعب الایمان بیہقی

#### شیخ الاسلام ابن تیمیہ رحمہ اللہ

لذتی که پس از مرگ نیز باقی می‌ماند و در آخرت سودمند است، لذت علم به الله و عمل برای اوست.

### الفتاویٰ ۱۶۲/۱۴

هیچ بدنی خالی از حسد نیست اما این انسان فرومایه است که آنرا آشکار می‌کند و بزرگوار آنرا پنهان!

### الفتاویٰ (۱۲۴/۱۰)

و هرکس در دین بدون آگاهی سخن بگوید دروغگو است هر چند قصد دروغ گفتن را هم نداشته باشد.

### مجموع الفتاوی (۱/۴۴۹)

و اگر انسان بر گناه صغیره اصرار کند تبدیل به گناه کبیره می شود و اگر توبه ی صحیح بکند گناهانش بخشیده می شوند و اگر باز دوباره به سوی گناه بازگشت بر او لازم است که باز هم توبه کند و اگر توبه کند باز هم الله توبه اش را می پذیرد.

### مجموع الفتاوی ۷۰۰

در درون همه ی انسانها حسادت وجود دارد. [منتهی] انسان بزرگوار آنرا پنهان و انسان پست آنرا آشکار می کند.

### جامع الکلام (۷۸۵/۳)

راستگویی کلید تمام خوبی ها و دروغ گویی کلید تمام بدی هاست.

### (الإستقامة ۴۶۷/۱)

پاک دامن باشید که زن و بچه هایتان پاک دامن خواهند شد به پدرانان نیکی کنید که فرزندانان به شما نیکی میکنند چون جزای هر عملی از جنس خود آن عمل است و همانگونه که برخورد کنی با تو برخورد خواهد شد.

### الفتاوی ۱۵/۳۱۹

### عبدالله بن عون رحمه الله

خطاب به مردم دوران خود می گفت کسانی که پیش از ما بودند برای دنیایشان اوقاتی که از امور آخرت اضافه می ماند را اختصاص می دادند، و شما وقت اضافه ی دنیایتان را به آخرت می دهید.

### صفة الصفة

### عبدالله بن مبارک رحمه الله

کسی که خواهان رؤیت وجه پروردگارش و ملاقات با اوست، عمل نیک انجام دهد و کسی را از آن خبر دار نکند.

### (شرح الأصول للالكائى ۲/۵۶۵)

برای الله تعالى و دینش خشمگین شو!

وقتی که معتصم بالله خشمگین شد شهر عموریه بزرگترین پناهگاه بیزانسی ها را فتح کرد.

وقتی که معاویه بن ابی سفیان رضی الله عنهما خشمگین شد برای اولین بار در تاریخ اسلام با ناوگان جنگی با رومی ها به جهاد پرداخت.

وقتی که صلاح الدین ایوبی خشمگین شد قسم خورد که نخندد تا اینکه فلسطین را به مسلمانان باز گرداند.

وقتی که عبدالرحمن غافقی خشمگین شد با لشکر مسلمانان به وسط پاریس رسید.

وقتی که محمد فاتح خشمگین شد قسطنطنیه بزرگترین شهر رومی ها را فتح کرد.

اگر می خواستم پشت سر کسی غیبت کنم، چنین کاری را در حق والدینم انجام می دادم زیرا که آنان از هر شخص دیگری به حسنات من شایسته تر هستند.

### شرح البخاري لابن بطال ۹/۲۴۵

اگر می خواستم پشت سر کسی غیبت کنم، چنین کاری را در حق والدینم انجام می دادم زیرا که آنان از هر شخص دیگری به حسنات من شایسته تر هستند.

### شرح البخاري لابن بطال ۹/۲۴۵

یکی از سخت ترین مصیبت ها این است که آدمی تقصیرات خود را بشناسد اما به آن اهمیتی ندهد و اندوهگین نشود.

### شعب الإيمان للبيهقي ۸۶۷

## حافظ ابن رجب رحمه الله

صبح را توبه کننده آغاز کنید و شب را توبه کننده به پایان برسانید این دلالت بر این دارد که مؤمن بامدادان و شام گاهان را نمی گذراند مگر با توبه زیرا نمی داند که مرگ او را چه زمانی غافلگیر می کند، در صبح یا که شب.

(لطائف المعارف - ۳۴۴)

تواضع و شکستگی از بزرگ ترین اسباب استجابت دعاست.

جامع العلوم والحکم ۱/۲۶۹

پیاده رفتن به طرف مساجد، نوعی از جهاد در راه الله متعال و کفاره ای برای گناهان است.

مجموع الرسائل ۴/۳۵

شکی نیست که وضوء گرفتن بطور کامل در سرما، برای نفس ناخوشایند و دشوار است و هر آنچه باعث رنجش نفس ها شود و بالای نفس دشوار آید کفاره گناهان می گردد.

مجموع الرسائل (۱/۶۷)

خوشبخت کسی است همسری را انتخاب می نماید تا در دین و ایمانش او را هم یاری کند.

رسائل ابن رجب (۲/۴۲۱)

بسیارند کسانی که می گویند پروردگار ما الله است؛ اما اهل ایستادگی کم هستند.

مجموع رسائل ابن رجب ۳۳۹/۱

ابن رجب رحمه الله در معنای «لا حول ولا قوة إلا بالله» می گوید:

یعنی بنده نمی تواند از حالی [ناخوشایند] به حالی دیگر متحول شود و قدرتی برای این [تغییر] ندارد مگر با یاری الله.

جامع العلوم والحکم



### امام احمد بن حنبل رحمه الله

پنجاه سال الله متعال را عبادت کردم و شیرینی آن را نچشیدم مگر با ترک سه چیز:

۱. رضایت مردم را رها کردم تا توانستم به حق سخن بگویم.

۲. و از همنشینی با فاسقین دست کشیدم تا همنشینی صالحین نصیبم شد.

۳. و شیرینی دنیا را رها کردم تا به شیرینی آخرت رسیدم.»

(سیر أعلام النبلاء ۳۴/۱۱)

### ابو حازم رحمه الله

دو چیز است که اگر به آن‌ها عمل کنی قطعاً خیر دنیا و آخرت نصیبت خواهد شد.

پرسیدند: و آن دو چیستند؟

گفت: تحمل آنچه نمی پسندی اما الله تعالی آن را می پسندد و اجتناب از آنچه که دوست داری اما الله تعالی آن را نمی پسندد.

الحلیة (تهذیبه) ۵۲۷/۱

### اویس قرنی رحمه الله

اویس قرنی هر شب غذا و لباسی را که اضافه داشت صدقه می داد سپس چنین دعا می کرد الله متعال اگر کسی از گرسنگی جان داد مرا مواخذه نکن و اگر کسی برهنه از دنیا رفت مرا باز خواست نکن.

تاریخ دمشق ابن عساکر

### امام مالک بن دینار رحمه الله

قسم به الله تعالی اگر فرشته ای درب مسجد بایستد و بگوید بدترین شخص از مسجد خارج شود من از همه زودتر خارج می شوم!

## صفة الصفوة ۱/۱۶۲

قسم به الله اگر ملایکه ای درب مسجد بایستد و بگوید بدترین شخص از مسجد خارج شود من از همه زودتر خارج می شوم!

## صفة الصفوة ۱/۱۶۲

گریه بر گناه، گناهان را پاک می کند همان طور که باد برگ های خشک [درختان] را می ریزاند.

(الرِّقَّةُ وَالْبُكَاءُ؛ ۲۵)

### محمد بن کعب رحمه الله

هرگاه الله تعالی به بنده‌ی خود اراده‌ی خیر داشته باشد؛ در دنیا او را زاهد، در دین او را فقیه، و نسبت به عیب هایش او را بصیرت می بخشد.

المجالسة و جواهر العلم ( ۱۹۷/۴ )

### ابو سلیمان دارانی رحمه الله

زیانکار کسی است که با عمل نیکش در برابر مردم ظاهر می شود و کار زشتش را برای کسی آشکار می سازد که از رگ گردن به او نزدیک تر است.

جامع العلوم والحکم

### امام حسن بصری رحمه الله

پرهیزگاران نشانه هایی دارند که با آن شناخته می شوند راستگویی، امانت گذاری، پیمان نگه داری، دوری از خود برتربینی و خود بزرگ بینی، پیوستگی با خویشاوندان، مهربانی بر فرودستان، انتشار نیکی ها، اخلاق نیکو، بردباری و دانش طلبی.

حلیة الأولیاء ۲۷۰

مردی به حسن بصری رحمه الله گفت شنیده‌ام غیبت مرا می‌کنی؟! حسن بصری رحمه الله گفت آنقدر ارزش نداری که تو را بر نیکی‌هایم حاکم کنم!

### الأذکار نووی

می‌گویند هر امتی بتی دارند که آن را می‌پرستند و بت این امت دینار و درهم است.

### الآداب الشرعية ۲۹۷/۳

ای فرزند آدم!

تو همان روزهایی هستی که سپری می‌کنی، هر روزی که می‌گذرد بخشی از وجود تو از دست می‌رود.

### سیر أعلام النبلاء ( ۴/۵۸۵ )

### بلال بن سعد رحمه الله

در همه حال دوست الله متعال باش می‌گویند در میان جمع دوست الله، و در خلوت دشمن او نباش.

### الاخلاص والنية ابن ابی الدنيا

### سفیان ثوری رحمه الله

اگر تصمیم به انجام کاری از امور آخرت گرفتی کمر همت ببند و پیش از آنکه شیطان میان تو و آن فاصله اندازد به سویش بشتاب.

### حلیة الأولیاء ۸۳/۷

هیچ سخنی درست نمی‌شود مگر همراه با عمل، و هیچ سخن و عملی درست نمی‌شود مگر با نیت، و هیچ سخن و عمل و نیتی درست نمی‌شود مگر با موافقت سنت.

### الإبانة ابن بطة

### ابن حزم رحمه الله

خوش به حال آنکه بیش از آنچه مردم از عیب های او می دانند خودش به عیوب نفس خود آگاه است.

الاخلاق والسير: ۵۴

### علامه ابن جبرین رحمه الله

سهل انگاری در مورد گناهان صغیره از خطرناک ترین درهایی است که شیطان از طریق آن به سوی بنده راه می یابد سپس او را در حالی رها می کند که در گناهان بزرگ غوطه ور شده است.

### سفیان بن عیینه رحمه الله

عافل آن نیست که صرفا خوب و بد را بداند عافل کسی است که هرگاه خوبی را دید از آن پیروی کند و هرگاه بدی را دید از آن دوری گزیند.

شعب الایمان بیهقی

### حافظ ابن حجر رحمه الله

این در حق کسی است که عبادتی انجام می داده و از آن باز داشته شده است و نیت او این باشد که اگر مانعی نمی بود بر آن مداومت می کردم.

فتح الباری (۶/۱۳۶)

### یحیی بن معاذ رحمه الله

ترک و عدم دلبستگی به دنیا سخت است اما از آن سخت تر غفلت و نادیده گرفتن بهشت است و همانا مهریه بهشت ترک دنیا است.

تنبيه الغافلین

### محمد بن واسع رحمه الله

مرد بیست سال [در نماز و عبادت] می گریست و همسرش که با او زندگی می کرد خبردار نمی شد!

صفة الصفوة ۳/ ۱۹۳

### علامه عبدالرحمن السعدی رحمه الله

کسی که خاکساری برای پروردگارش را ترک گوید، مبتلای ذلت بندگان گردد، و آنکه حق را رها کند گرفتار باطل شود.

### امام اوزاعی رحمه الله

پیش از آنکه علم بیاموزی، راستی بیاموز.

شرح حلیة طالب العلم / ۱۳۸

مومن کم می گوید و بسیار انجام می دهد و منافق بسیار می گوید و کم انجام می دهد.

### ابن جوزی رحمه الله

به الله سوگند گشایش دنیا اگر راه آخرت را تنگ کند هیچ خیری ندارد دنیا خوب است اما نه دنیایی که سد راه آخرت شود.

صيد الخاطر

### جعفر بن حسین به سفیان ثوری رحمه الله

اگر چیزی باعث اندوهت شد بسیار «لا حول ولا قوة إلا بالله» بگو چرا که آن کلید گشایش و گنجی از گنج های بهشت است.

الدر المنثور

### فضیل بن عیاض رحمه الله

هر چه گناه در نگاه تو کوچک باشد نزد الله بزرگ می شود و هر چه در نگاه تو بزرگ باشد نزد الله کوچک می شود.

الجواب الکافی ۱/ ۳۳

داخل شدن در دنیا آسان است رهایی از آن سخت است.

موسوعه ابن اَبی الدنيا ۵/۱۱۵

ترک یک کار به خاطر مردم ریا است و انجام کاری برای مردم شرک است اخلاص آن است که الله متعال تو را از هر دوی اینها حفظ کند.

شعب الإيمان بیهقی ۶۴۶۹

نشانه‌ی شقاوت پنج چیز است کم حیایی، سخت دلی، خشکی چشم، رغبت به دنیا و آرزوهای طولانی.

موارد الظمان

هرگاه الله متعال بنده ای را دوست بدارد غم های او را افزون می نماید و هرگاه بنده ای را مورد غضب خود قرار دهد نعمت های دنیا را بر او می گستراند.

حلیة الأولیاء

**یوسف بن اسباط رحمه الله**

از یوسف بن اسباط رحمه الله پرسیدند اوج تواضع چیست؟

گفت: آن است که وقتی از خانه ات بیرون می روی کسی را نبینی مگر آنکه او را بهتر از خود بدانی.

حلیة الأولیاء ۲۳۸ / ۸

الله متعال عملی را که در آن به اندازه سنگینی دانه ای ریا باشد نمی پذیرد.

حلیة الأولیاء ۲۴۰ / ۸

**امام عز بن عبدالسلام رحمه الله**

اندوه برای از دست دادن طاعت نشانه‌ی دوست داشتن و اهمیت به آن است زیرا انسان فقط برای چیزی ناراحت می شود که برایش مهم است.

### امام سلمة بن دينار رحمه الله

بین چه کارهایی انجام می‌دهی که به خاطرش مرگ را دوست نداری، همان‌ها را رها کن دیگر اینکه کی از دنیا بروی هیچ زبانی به تو نخواهد رساند.

سیر اعلام النبلاء

### علامه ابن عبدالبر رحمه الله

برای مومن عاقل شایسته نیست که هیچ کاری از کارهای نیک را کوچک بشمارد زیرا چه بسا با کمترینش مورد آمرزش قرار گیرد.

التمهید

### علامه ابن قدامه رحمه الله

از همنشینی با انسان‌های نیکو می‌توان اخلاق نیک به دست آورد زیرا طبع و خوی انسان به سان سارقی اخلاق‌ها را از همنشین خود سرقت می‌کند.

منهاج القاصدین

### مولانا اشرف علی تهانوی رحمه الله

انواع دل

اللہ تعالیٰ در جاهای متعددی از کلام خویش بر حسب کیفیت و حالت "پانزده نوع" دل را بیان می‌فرماید:

۱ (دل سخت

۲ (دل زنگ آلود

۳ (دل گنه کار

۴ (دل کج

۵ (دل دانش پژوه

۶ (دل بی فکر

۷ (دل لرزان

۸ (دل مهر شده

۹ (دل مطمئن

۱۰ (دل ترسان

۱۱ (دل کور

۱۲ (دل سالم

۱۳ (دل محروم

۱۴ (دل متکبر

۱۵ (دل مؤمن

آرامش اثر حکیم الامت

### قاضی عیاض رحمه الله

پس از درگذشت محمد بن عمر بن لبابه هنگامی که مردم در تشییع جنازه‌ی او ازدحام کردند پدرش عمر گفت «ای کاش بر علمش جمع می‌شدند نه بر جنازه‌اش!»

ترتیب المدارک قاضی عیاض ۱۵۷/۴

### سعید بن جبیر رحمه الله

از سعید بن جبیر رحمه الله پرسیدند: عابدترین مردم کیست؟



گفت کسی است که مرتکب گناہانی شده پس ہرگاہ گناہش را بہ یاد می آورد اعمال نیک خود را کوچک می بیند و بر آن می افزاید.

### حلیۃ الأولیاء

#### امام ابولیت سمرقندی رحمہ اللہ

پنج عقوبت بہ شخص حسود میرسد قبل از اینکه حسدش بہ محسود برسد:

۱. اندوہی کہ قطع نمیشود.
۲. مصیبتی کہ بخاطرش پاداش نمیگیرد.
۳. مذمتی کہ ہیچگاہ ستایشی در پی ندارد.
۴. خشم گرفتن پروردگار بر او .
۵. بسته شدن دروازہ توفیق بر رویش.

### تنبیہ الغافلین

#### علامہ سعدی رحمہ اللہ

اگر صابران جز بہ دست آوردن ہمراہی اللہ متعال فضیلتی نداشتند ہمین بہ عنوان فضل و شرف برایشان کافی بود.

#### امام غزالی رحمہ اللہ

سعادت و لذت ہر چیزی طبق مقتضای طبیعت و سرشت آن است کہ برایش آفریدہ شدہ است، لذت چشم در نگاہ کردن بہ مناظر و چشم انداز ہا و چیزهای زیباست، لذت گوش در شنیدن صدای گوش نواز است ہمچنین است سایر اعضا اما لذت قلب در معرفت و شناخت اللہ متعال است چون برای این امر آفریدہ شدہ است.

### کیمیای سعادت

### ثابت بن قره رحمه الله

آسایش بدن در کم خوردن است و آسایش درون در کم گناه کردن است و آسایش زبان در کم گفتن است.

زاد المعاد

### خالد بن معدان رحمه الله

اگر برای کسی از شما دروازه‌ای از خیر گشوده شد به سویش بشتابد زیرا نمی داند کی این در بسته خواهد شد!»!

سیر أعلام النبلاء ۴ / ۵۴۰

### امام أبو حنیفه رحمه الله

علم را با حمد و شکرگذاری حاصل کردم هرگاه به حکمت و دانشی دست یافتم سپاس الله متعال را گفتم بنابر این علمم افزایش یافت.

تعلیم المتعلم

### بشر حافی رحمه الله

شخصی که به دنبال شهرت و شناخت نزد مردم است حلاوت آخرت را در نمی یابد.

مقالات صوفیه ص ۱۷

### بشر بن منصور رحمه الله

بشر بن منصور نماز خود را طولانی می خواند در همین حال متوجه شد مردی به او می نگرد نمازش را به پایان رساند و به آن مرد گفت از آنچه دیدی در شگفت مباش ابلیس نیز دورانی طولانی همراه با ملائکه به عبادت الله مشغول بود.

سیر أعلام النبلاء

### یحیی بن معاذ رحمه الله

کسی که ادعای محبت الله متعال را داشته باشد اما حدود او را رعایت نکند در ادعایش صادق نیست.

(جامع العلوم والحکم ص ۸۶)

### ابن جزئی رحمه الله

آنها پیامبری را برای انسان‌ها دور می‌دانستند، اما بسا جای تعجب است وقتی که ربوبیت را برای سنگ تأیید می‌کردند!

تفسیر ابن جزئی ( ۲/۵۰ )

### جعفر بن حسین به سفیان ثوری رحمه الله

هر گاه امری سبب اندوهت می‌شد این کلمات را زیاد ورد کن {لا حول ولا قوة إلا بالله} زیرا آن کلید گشایش و گنجی از گنجینه‌های بهشت است.

الدر المنثور (۵/۴۵۶)

### یحیی بن کثیر رحمه الله

دو خصلت اند هنگامی که آنرا در شخصی دیدید؛ پس بدانید آنچه ماورای آنها است، بهتر از آن است:

(۱) هنگامی که نگهدار زبان خود بود

(۲) و هنگامی که از نماز خود محافظت می‌نمود.

الصمت لابن ابی الدنيا (ص ۲۶۴)

### ابراهیم بن ادهم رحمه الله

یکی از بالاترین درجات این است که ذکر الله متعال نزد شیرین تر از عسل و لذت بخش تر از آب شیرین خالص باشد.

مجموع رسائل ابن رجب (۳/۳۱۷)

### امام سخاوی رحمه الله

درود فرستادن بر پیامبر صلی الله علیه وسلم یکی از بهترین، خجسته ترین و سودمند ترین عمل برای دین و دنیای انسان است.

القول البديع (۱۰۹)

### أبو جعفر الباقر رحمه الله

سلاح انسان پست، بد زبانی و فحاشی است.

سیر اعلام النبلاء (۴/۴۰۸)

### احنف رحمه الله

یا الله اگر بیماری مرا، اهل آنی و اگر عذابم دهی سزاوار آنم.

سیر أعلام النبلاء؛ (۴/۹۲)

### مسروق رحمه الله

شایسته مرد مؤمن است که برای خود خلوت گاهی داشته باشد؛ در آنجا گناهان خود را به یاد آورده از الله متعال برای آن ها طلب بخشش نماید.

(الزهد لأحمد بن حنبل؛ ۲۸۳)

### ایوب سختیانی رحمه الله

به کار و مغازه ات بچسب زیرا تا وقتی که به کسی نیازمند نباشی بزرگوار هستی.

[حلیه الأولیاء ۱/۳۹۳]

### علامه سلیمان آل شیخ

عده زیادی از اهل باطل، از ترس گرفتار شدن دنیایشان، حق را کتمان می کنند.

الدر\_السنیه ۱۲۵/۱

### حافظ ابن کثیر رحمه الله

دعا بعد از ذکر بسیار به اجابت نزدیک است.

التفسیر (۱/۴۱۵)

### عمرو بن قیس رحمه الله

مراقب باشید و از شکم چرانی و پرخوری بپرهیزید چرا که موجب قساوت قلب می شود.

جامع العلوم و الحكم ۴۳۳

### اسحاق ابن عیسی رحمه الله

اسحاق ابن عیسی گفته است که امام مالک رحمه می فرمود ستیز و مجادله در علم باعث از بین رفتن نور علم از دل انسان میشود.

جامع العلوم والحکم ۲۴۸/۱

### عمر بن عبدالعزیز رحمه الله

درون تان را اصلاح کنید تا ظاهر تان اصلاح شود.

حلیة\_الاولیاء ۲۶۶/۵

### امام ابن بطل مالکی رحمه الله

ملاقات مردم با تبسم و خوشرویی از اخلاق پیامبران است که تکبر را دور کرده و صمیمیت ایجاد می کند.

[شرح صحیح البخاری لابن بطل ۵/۱۹۳]

## شیخ محمد بن صالح العثیمین رحمه الله

هر چه ایمان انسان به الله عزوجل قوی تر باشد قرآن برایش بیشترین فایده را در شفای قلب و روشنی و گشودگی و طمئیندهی آن خواهد داشت تجربه کن تا دریابی!

(شرح الکافیة الشافیة ج ۱ ص ۱۹۸)

کسی که حق الله متعال را در تربیت فرزندانش رعایت نمی کند، وقتی به سالخوردگی برسد و یا وفات کند، فرزندانش نیز حق الله تعالی را در مورد وی رعایت نخواهند کرد.

صفة الصلاة (۲۷)

**Get more e-books from [www.ketabton.com](http://www.ketabton.com)  
Ketabton.com: The Digital Library**